

Omvärldsfakta arena

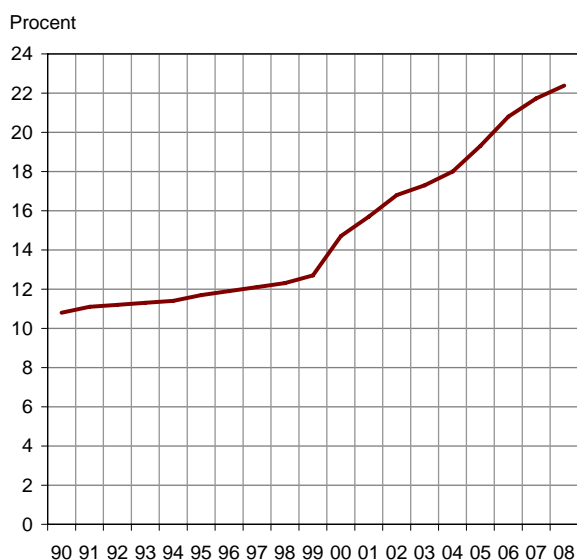
för tillväxt

FAKTABLAD FRÅN ARENA FÖR TILLVÄXT
ETT SAMARBETE MELLAN ICA, SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING OCH SWEDBANK

Fördubblad andel högutbildade sedan 1990

Drygt 22 procent i åldern 25-64 år hade minst treårig eftergymnasial utbildning 2008, vilket är en fördubbling jämfört med 1990. Ökningen har framförallt skett under 2000-talet vilket främst hänger samman med ett ökat utbildningsutbud och demografiska förändringar.

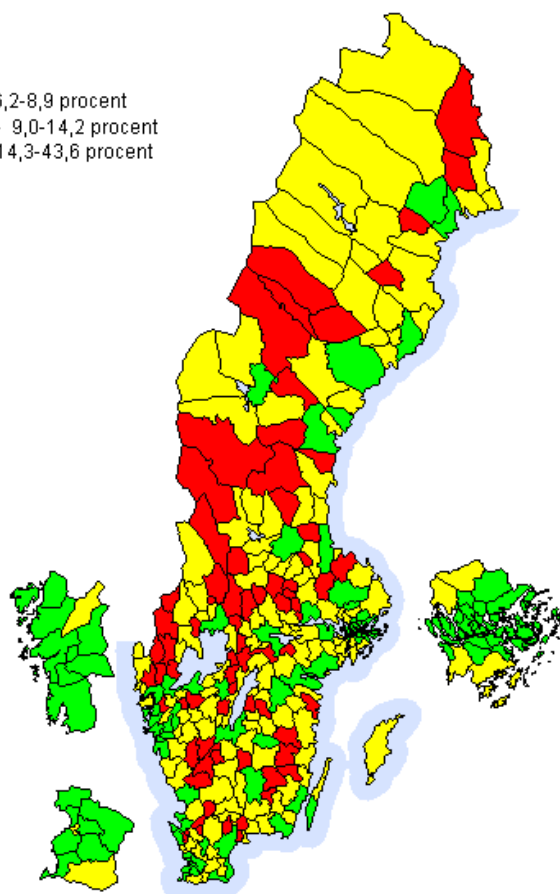
Andel av befolkningen med minst treårig eftergymnasial utbildning, 25-64 år, 1990-2008

Lokalt och regionalt är variationerna mycket stora. Efterföljande karta och tabell visar att kommuner med en hög andel högutbildade, 16-74 år, återfinns i eller i anslutning till, större städer där det finns högskola eller universitet. En förklaring till att storstadsområdena har många högutbildade är att dessa områden har en näringsstruktur med mycket högutbildad personal, t.ex. finansiell verksamhet, utbildning och forskning samt offentlig förvaltning. Det är också dessa kommuner som generellt uppvisar de största ökningarna under 2000-talet. Kommuner med en låg andel högutbildade återfinns främst bland mindre kommuner som bl.a. präglas av tillverkningsindustri och är belägna på avstånd från utbildningsorter.

Andel av befolkningen med minst treårig eftergymnasial utbildning, 16-74 år, 2008

- Låg - 6,2-8,9 procent
- Medel - 9,0-14,2 procent
- Hög - 14,3-43,6 procent

Fler högutbildade kvinnor än män

Fördelat på kön är det framförallt högutbildade kvinnor som ökat sedan 1990. 25,6 procent av kvinnorna och 19,3 procent av männen i åldern 25-64 år hade minst en treårig eftergymnasial utbildning 2008. År 1997 passerade kvinnorna männen avseende andelen med minst treårig eftergymnasial utbildning. Skillnaderna mellan män och kvinnor är störst i landsbygds- och industrikommuner och för yngre åldersgrupper medan skillnaderna är mindre bland äldre åldersgrupper och i större städer.

En förklaring till att fler kvinnor är högutbildade är att flera av de kvinnligt dominerade yrkena kräver eftergymnasial utbildning, t.ex förskollärare och sjuksköterskor. Motsatt krävs ingen akademisk utbildning för flera av de traditionellt manliga yrkena, ex. inom tillverkningsindustrin. Men om man studerar frekvensen av forskarutbildade är bilden den motsatta. Av de ca 53 000 forskarutbildade i Sverige 2008, i åldern 25-64 år, var 36 procent kvinnor och 64 procent män.

Andelen högutbildade på samma nivå bland utrikes födda som bland inrikes födda

Andelen högutbildade är likartad bland de som är födda i Sverige som bland utrikes födda, 22 procent i åldern 25-64 år. För de som invandrat mellan 2001-2008 är siffran högre, 29 procent högutbildade. Men skillnaderna i utbildningsnivå är stora mellan olika invandrargrupper. Av de ca 7 600 invandrade från Estland-Lettland-Litauen i åldern 25-64 år har 37 procent minst en treårig eftergymnasial utbildning medan motsvarande andel för de ca 31000 invandrade från Turkiet i åldern 25-64 år är ca nio procent. De stora skillnaderna beror bl.a. på olikheter i invandrarnas åldersstruktur, utbildningstradition och motiv för invandring. Ett exempel är de 112 000 personer som är födda i Finland, i åldern 25-64 år, och som invandrat till Sverige för att, i stor utsträckning, arbeta inom den svenska tillverkningsindustrin. Utbildningsnivån bland dessa är generellt låg och endast 15 procent är högutbildade bland de finlandsfödda. Ett motsatt exempel är de 8 600 födda i Ryssland i åldern 25-64 år, som nu är bosatta i Sverige, där hela 60 procent har minst en treårig eftergymnasial utbildning.

Sverige i topp bland OECD-länderna avseende andel utexaminerade tekniker

Sverige placerar sig på tolfte plats bland de trettio OECD-länderna vad gäller andel med minst treårig eftergymnasial utbildning i åldern 25-64 år, 2007. Toppar gör USA och Norge där drygt

30 procent har minst treårig eftergymnasial utbildning. För gruppen 25-34 år hamnar Sverige på sjunde plats. Trenden för i princip samtliga OECD-länder är att utbildningsnivån är hög bland de yngre åldersgrupperna och sjunker sedan successivt för äldre åldersgrupper. Undantagen är USA och Tyskland där andelen högutbildade är likartad, oavsett åldersgrupp. Sverige ligger bland de främsta inom OECD avseende andel utexaminerade tekniker och naturvetare, relativt andra utbildningar, medan vi ligger i botten vad gäller andel utexaminerade samhällsvetare, ekonomer och jurister.

Några axplock avseende högutbildade i Sverige 2008

- **22 procent är högutbildade av befolkningen 25-64 år (minst treårig eftergymnasial utbildning)**
- **Danderyd har högst andel högutbildade, 44 procent, medan Laxå har lägst, 6 procent**
- **Fler högutbildade kvinnor än män – och skillnaderna ökar för varje år**
- **.. men av de 53000 forskarutbildade är ca två tredjedelar män och ca en tredjedel kvinnor**
- **Flest högutbildade i yngre åldersgrupper**
- **Likartad nivå avseende andel högutbildade bland utrikes födda som bland inrikes födda, 22 procent**
- **Sverige på tolfte plats bland de trettio OECD-länderna avseende andel högutbildade**

Källa för faktaunderlag är SCB samt OECDs rapport Education at a Glance 2009